

HISWA

RECRO

Sportvisserij
Nederland

VNO-NCW
Vereniging van Nederlandse
Ondernemers

MKB
Nederland

watersportverband

Aan de Staatssecretaris van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie
De heer Dr. H. Bleker
Postbus 20401
2500 EA Den Haag

Betreft: Reactie op het ontwerp wetsvoorstel natuur.

Bilthoven, 16 november 2011

Geachte heer Bleker,

De Regiegroep Recreatie & Natuur (RRN) geeft graag gehoor aan uw oproep om een reactie te geven op het ontwerp van het wetsvoorstel natuur. Met de grote lijnen, de heldere structuur van het wetsontwerp en de intenties, beschreven in uw beleidsbrief 14 september jl. zijn wij tevreden. Meer dynamiek, gebiedsgericht maatwerk en aansluiting bij de Europese normen spreekt ons aan. De RRN heeft bij de voorbereiding samengewerkt met VNO-NCW en MKB Nederland; onze brief is op te vatten als een verbijzondering ervan.

Natura beheerplan centraal

De RRN is blij met uw pragmatisch insteek voor het Natura beheerplan als zodanig maar ook de verwerking in de wetstekst voor een verbeterde doorwerking c.q. binding van het beheerplan.

De RRN werkt onverkort positief-kritisch mee aan de totstandkoming van beheerplannen. Bij deze procedure vinden vele toetsingsmomenten plaats en intensief afstemmend overleg tussen *alle* partijen. Dat neemt heel veel tijd en personele inzet, maar loont omdat de maatregelen zorgvuldig, ook sociaal economisch, worden afgewogen.

Kortom: het beheerplan als kernresultaat van gedragen beleid!

Bij die centrale positie van afgewogen beleid, passen geen generieke aanvullende regels gemaakt door Provinciale Staten. Ook geen eigenstandige programma's of afsluiting van gebieden, *zonder nader in de context te zijn geplaatst van het beheerplan.*

- <i>Toevoeging op enkele plaatsen in de wet: "in overeenstemming met het beheerplan"</i>   - <i>Geen generieke maatregelen (verordeningen) bij Naturagebieden door Provinciale Staten</i>

Europese normen centraal

De RRN onderschrijft het centraal stellen van de Europese normen. Dit moet dan ook consequent worden doorgevoerd. Op dit punt zou het huidige concept nog eens nadrukkelijk bekeken en toegelicht moeten worden op

- de verwijzing naar de definiëring van habitat- en vogelrichtlijn.
- het consequent doorvoeren van de term 'instandhoudingdoelen'.
- zich richten bij de zorgplicht voor soorten naar populatie i.p.v. het individu.

Objectiviteit van beoordeling centraal

Als er in het flankerende beleid niets verandert, blijft deze wet een regeldruk- veroorzaker. De Commissie Eilverding heeft die noodzaak van aandacht voor uitvoering ook onderstreept. Dit vraagt extra aandacht voor processturing en controle op uitvoeringseffecten. (good governance). Daarbij zal de Rijksoverheid een actieve rol moeten houden; dit vanuit verantwoordelijkheid naar Europa maar ook als bewaker van de eenheid in beleid.

Ook zal er ten behoeve van de (passende) beoordeling van plannen en projecten voldoende kennis nodig blijven bij het (decentraal) bestuur. De objectiviteit van deze kennis moet op voorhand gewaarborgd zijn, zowel qua procedure als in valide wetenschappelijke rapporten.

De RRN vraagt uw aandacht voor

- één uniforme handleiding, samengesteld met de Maatschappelijke Organisaties en met IPO. Daarbij aandacht voor actualiseren van vigerende handleidingen en uitleg over relatieve begrippen zoals significantie, project, plan en het Programma van Eisen van Monitoring.
- zo min mogelijk te werken met modellen (effectindicatoren op een individueel doel) zodat de natuur in het gebied in samenhang kan worden beschouwd; dus niet elk natuurdoel individueel rekenmodellen valideren i.s.m. de sector
- motivatieplicht van de betreffende overheid systematisch toepassen
- het Rijk zal als een goede marktmeester de eenheid van beleid bewaken

Nieuwe omgevingswet

De RRN heeft afgelopen jaar verscheidene keren gewezen op de volgtijdelijkheid van wettrajecten van natuur-, crisisherstel- en omgevingswet. Met een al te voortvarende koers van de Omgevingswet is een risico aanwezig dat zaken gaan overlappen. Voor de RRN staan twee punten centraal:

- de Natura-beheerplannen, inclusief de afspraken, worden integraal overgenomen
- de natuurvisie nieuwe stijl moet zo kort zijn, dat deze moeiteloos op kan gaan in de omgevingvisie.

Wederzijds vertrouwen

Bij bevoegde gezagen en ecologen wordt de recreatiesector nog te vaak gezien als een sector met (potentiële) verstoorders. Vergeten wordt dat recreatiebranche de omringende natuur als een wezenlijk onderdeel van hun bedrijfskapitaal ziet, juist omdat een bezoek aan de natuur als nummer één uit alle onderzoeken naar voren komt. De recreatiebranche blijft haar verantwoordelijkheid nemen en werkt met gedragscodes, certificering en veel voorlichting.

Plant en dier zijn, net als mensen, veranderlijk en kunnen zich ook aanpassen. Dit betekent volgens de RRN dat een wet moet beschermen waar het (Europees) moet, maar primair gericht dient te zijn op vertrouwen, tenzij dat beschaamd wordt. U hebt daar ook enige behartigenswaardige woorden over gesproken tijdens het AO Toerisme, 26 oktober jl. De krampachtigheid van natuurbescherming moet eraf!

Tot slot

Het voorliggende voorstel is een consultatieversie. De zorgvuldigheid waarmee tot nu toe onze aanmerkingen zijn verwerkt geven vertrouwen in dit wetsproces. Wij zien dan ook graag een motivering op onze voorstellen tegemoet, wanneer deze mogelijk niet worden overgenomen. De RRN zal uiteraard constructief mee blijven denken in het vervolgtraject.

Met vriendelijke groet,
namens de Regiegroep Recreatie& Natuur

A. (Fred) A.M. Bloot, voorzitter

Bijlage brief RRN d.d. 16 november 2011: bemerkingen artikelsgewijs en Memorie van Toelichting

Secretariaat RRN
Spanjaardslaan 67, 8917 al Leeuwarden

HISWA

RECRON

Sportvissen
Nederland

Nieuw Natuurlijk
Waterbeheer

Hovco

de watersportverbod

Bijlage brief RRN d.d. 16 november 2011: bemerkingen artikelsgewijs en Memorie van Toelichting

In de brief wordt de nadruk gelegd op:

- (1) het beheerplan, waar de symbiose plaatsvindt van belangen, getoetst en wel. Alle overige artikelen uit deze nieuwe wet dienen hier in overeenstemming mee te geschieden.
- (2) de Europese normen en -woordgebruik zijn leidend uitgangspunt en
- (3) objectiviteit in beoordeling betekent het uitvoeringsproces (met 'good governance') begeleiden c.q. faciliteren

De RRN stelt een aantal wijzigingen voor.

Waar deze verwijzen naar bovenstaande drie punten staat het nummer tussen haakjes erachter.

Art.1.1 lid 3 : toevoegen (2): een verwijzing naar art. 1 van VR/HR (i.v.m. gunstige staat van instandhouding) Toelichting: de Eu is bezig de VR/HR bijlagen te herzien. Wellicht zelfs enige kleine technische aanpassingen in de tekst zelf. Dit constaterende is terecht in de conceptwet gekozen voor rechtstreekse verwijzingen naar de betreffende richtlijnteksten (= dynamisch volgen) Daarbij dient ook de wetdefiniëring te worden geciteerd.

Art. 1.5 lid 3 toevoegen (2): " in de natuurvisie wordt in ieder geval aandacht besteed aan;" *het borgen van de bewaking om te voorkomen dat decentrale stapeling van beleid en regelgeving leidt tot meer dan Europa van ons vraagt* (voor toelichting, zie hierna Memorie van Toelichting)

Art.1.5. Lid 4 toevoegen (2): " rode lijst op basis van bijlagen HRVVR en Bern.

Toelichting: een van de redenen van de wetsherziening is het terugbrengen van het aantal lijsten en de EU normen als uitgangspunt nemen. Er kan via deze visie nu niet weer opnieuw een aparte nationale lijst staan buiten EU normen c.q. HR/VR bijlagen om. Op dit punt is het rode lijst voorstel ook strijdig met de MvT(blz. 152)

Art 1.6.: lid 1 : toevoegen 'en economisch beleid'

Toelichting: De RRN is het niet eens met de MvT, dat alleen op Rijksniveau de integratie - inclusief economisch ontwikkeling - moet worden bewaakt. Ook op provinciaal niveau dient men integraal beleid te voeren. Met alleen de nadruk op natuur- en waterbeleid zou dit uit het oog worden verloren. De relatie met proportionaliteit en de sociaal- economische paragraaf in beheerplannen vraagt om deze toevoeging.

Art.1.8. Lid 1 Invoegen(2): 1° zin "een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wildelevende dier- en plantensoorten en voor de Natura gebieden.

Toelichting; sluit aan bij Eu-normen en definitie van 'soort' in art. 1.1 lid 2. van de concepttekst

Art.1.9 lid 5 Toevoegen(1): *programma's worden vastgelegd in overeenstemming met het beheerplan.*

Toelichting: programma's van NO2 en fijnstof kunnen en mogen niet zondermeer overrulen. Er dient ook t.a.v. recreatie ontwikkelruimte te blijven

Art.1.10 > blz. 216 MvT(3): "de wijze waarop met deze belangen wordt omgegaan moet een onderdeel zijn van de motivering" (de RvS heeft bij herhaling een motiveringsgebrek gesignaleerd bij overheden)

Art.2.1. lid 6 toevoegen: (1) "en in afstemming met het vigerende beheerplan". Toelichting; voorkomen moet worden dat met name voorzienbare plannen en projecten, die compleet met mitigatie in het beheerplan zitten, halverwege de rit gestoord worden doordat de aanwijzingsbesluiten veranderen. Rechtszekerheid bij ontwikkelingen moet gegarandeerd zijn.

Art. 2.4 lid 3 geheel schrappen(1):

Toelichting:

1) De aanschrijvingsbevoegdheid wordt gebruikt in relatie tot HR. art. 6 tweede lid zijnde het verslechteringsverbod. Dit betekent in de praktijk dat men in het oog houdt dat zowel vergund als bestaand gebruik geen verslechtering veroorzaken. Deze mogen immers niet door de "ondergrens" zakken t.o.v. het doel als geformuleerd in het aanwijzingsbesluit. Betekent dus maatwerk in de motivering van deze aanschrijvingsbevoegdheid(zie ook MvT blz. 103,105 beide 2^e all), op grond van degelijke monitoringresultaten. Dit maatwerk kan niet geleverd worden door een verordening op voorhand voor bepaalde categorieën door Provinciale Staten.

2) Het beheerplan is het resultaat van een zorgvuldige belangenafweging, gevolgd door een pakket van maatregelen dat daaraan recht doet. Dat proces mag niet (op voorhand) door generieke maatregelen buiten spel worden gezet! Ook de Raad van State geeft via haar wetsadviezen en recente jurisprudentie aan, dat de natuurdoelen altijd in breder context van plaats, tijd, en het jaargetij moeten worden gezien.

Art. 2.5 lid 1 en art. 2.6. lid 1 aan het einde van de eerste zin toevoegen (1):' in overeenstemming met het beheerplan'

Art. 2.7. lid 2: tekst aanpassen (2): 'voor de instandhoudingsdoelen van' een Natura2000 gebied

Art. 2.8. lid 3 tekst aanpassen (2): "het project de instandhoudingsdoelen van de habitattypen niet zal verslechteren en die van de soorten niet significant zal aantasten"

Motivatie:

- sluit aan bij lid 2.8. lid 1

- sluit aan bij kokkelarrest, ro 46 : onder de aantasting van de natuurlijke kenmerken wordt verstaan instandhoudingsdoelen die significant worden aangetast

Art. 2.9 lid 5 tekst aanpassen (3) 'gevalideerde en realistische' rekenmodellen

Toelichting: Blz. 121 MvT: De door het rijk ontwikkelde hulpmiddelen om significante verstoring te beoordelen, dienen te worden geactualiseerd i.s.m. met de MO's.

De 'leidraad significantie' van het Steunpunt is door velen als te detaillistisch bevonden en niet accuraat. Ook de effectenindicator is door de RvS van een forse kanttekening voorzien: zie uitspraak recreatiebungalows Woensdrecht (zie ook voetnoot 140 van de MvT)

Art. 7.2. lid 2 ; omissie bij artikelverwijzing in wet?

De Memorie van Toelichting

Bij de volgende concepttekst van wet zou de MvT beperkt moeten worden tot toelichting op grote lijnen (in het bijzonder de aangekondigde veranderingen door het kabinet), artikelsgewijs plus verklarende jurisprudentie.

Blz.28: kan de onderlinge (juridische)hiërarchie tussen EU Gemeenschappelijk Landbouw Beleid/ Visserij en het Natura beheerplan nader geduid worden? In de MvT wordt voorgesteld dit gemeenschappelijk beleid buiten beschouwing van de wet te laten.

Dit buiten beschouwing laten kan op papier gemakkelijk, maar leidt in de praktijk tot lastige vragen

Blz.44/46: *Natuurvisie art. 1.5*

Als algemeen uitgangspunt vindt de RvS een korte visie wenselijk om sturende kaders mee te geven voor decentraal beleid en waarmodig te begrenzen, daar waar door decentrale stapeling dreigt dat men alsnog meer gaat doen dan de Europese richtlijnen toe verplichten

Overigens is een aparte visie niet noodzakelijk: het verdrag van Rio de Janeiro zegt in art 6 dat ook een visie in bestaande programma/plannen mag worden opgenomen!

Bij kwantificering wil de RRN graag de nadruk blijvend leggen op de uitgangspunten dat:

- a) getallen richtinggevend zijn
- b) getallen ter onderbouwing van de landelijke doelen dienen.

Ad a)

Het EHvJ en de RvS onderstrepen beiden uitsluitend 'richtinggevendheid'. Wij snappen de redenering betreffende het onderbouwen van het bereiken van de gunstige staat voor een soort, maar deze gaat uit van een fixatie op het individu, terwijl nu ook elders in deze MvT gemotiveerd wordt dat de nadruk meer dient te liggen op het ecosysteem als geheel. Getalsfixatie is ook contrair met de teksten in de MvT., de heer Barosso en het EHvJ hebben betoogd met de teneur om niet te veel beschrijven opdat de natuurlijke dynamiek haar ruimte krijgt.

De RRN onderschrijft - sinds de evaluatie in 2008 - al dit punt, gesteund door de mening van professor Groenendael (GANN) en Alterra onderzoekers; w.o. C. Vos, die aansporen om te focussen op het ecosysteem waardoor de bijbehorende soorten uitgenodigd worden zich blijvend te vestigen.

Ad b)

Kwantificering per gebied geeft een indicatie voor de landelijk te behalen doelstelling. Dit landelijke overzicht is leidend naar Brussel. Het rijk bewaakt deze doelstellingen vanuit de monitoringplicht. Deze monitoringsgegevens zullen voldoende kenbaar moeten worden gemaakt en beschikbaar zijn voor *alle* betrokken in het beheerplanproces! Graag zien wij deze zaken terug in de MvT.

Het actualiseren van de aanwijzingsbesluiten dient te geschieden " *in afstemming met het vigerende beheerplan*". Toelichting; voorkomen moet worden dat in het bijzonder voor voorzienbare plannen en projecten - die compleet met mitigatie in het beheerplan zitten - halverwege de rit gestoord worden, doordat de aanwijzingsbesluiten veranderen. Rechtszekerheid bij ontwikkelingen moet gegarandeerd zijn.

Blz.56 Toevoegen in de alinea 2, laatste zin toevoegen: " *bij het toepassen van de bevoegdheden van art. 2.5. en 2.6. wordt tevens overeenkomstig het beheerplan gehandeld*". Daarnaast zal de causaliteit nader gemotiveerd moeten worden alvorens over te gaan tot gebruik van deze instrumenten. De RRN ziet dit graag benadrukt in de MvT.

Blz.74 het bedrijfsleven zou standaard moet worden uitgenodigd bij de biografische seminars

Blz.76 het one-out-all-out principe bij monitoring geeft een onnodige slechte stand van zaken weer!

Blz.78 de RRN heeft nog een aantal twijfels bij de samenvoeging van gebieden

- a) moet bijvoorbeeld de passende beoordeling worden gedaan voor het gehele vergrote gebied ?
- b) worden dan de eventuele mitigatie voor effecten, door vergrote keuze voor herstelopdracht minder noodzakelijk?

De RRN wacht op dit punt de pilot af.

Blz. 94/217/218 De RRN ziet graag in de tekst van de MvT een nadere uitwerking van de kenbaarheids. In de voorgestelde wijzigprocedure waar afdeling 3.4. Awb niet aan de orde is, zou men het Rijk of de provincie moeten vergen om hun besluiten voldoende kenbaar maken bij de rechthebbenden. Formeel wettelijk niet vereist, maar zeer noodzakelijk vanwege verlies aan draagvlak en vertrouwen als de wijzigingsbesluiten onvoldoende bekend zijn; niet iedere Nederlander leest de regio- of staatscourant. Wellicht de betreffende artikelen (art. 2.1 Ild 7 en 2.3 Ild 6) hier op worden aangevuld.

Daarnaast zouden betrokken partijen van het beheerplan eveneens in klankbordgroep monitoring wederzijds informatie kunnen uitwisselen.

Blz.149 Hier staat de tijdelijke natuur als onderwerp benoemd; wij zien het niet terug in de wet noch een verwijzing ernaar in de MvT. Graag beter motiveren, danwel in de wet opnemen om het thans goede beleid te kunnen voortzetten.

Blz. 199 Art. 6.2 Dit artikel bevat geen criteria voor de hoogte van het bedrag noch wordt er een relatie gelegd met de omvang van de onderzoekslast.

Blz. 202; Sira-rapport (vermindering administratieve lasten natuuregels) is te rooskleurig over art. 2.7 lid 2: men neemt de verplaatsing van centrale bestuurlijke belasting naar decentraal bestuur niet mee! Bovendien blijft er het feit dat sterk veranderd bestaand gebruik en nieuwe initiatieven nog steeds getoetst moeten worden. Dit betekent ook dat bij een te rigide voorzorg, interpretatie op de loer blijft liggen en geeft derhalve nog steeds regeldruk.

Daarnaast zal middels een voorgesprek/voortoets nog altijd moeten blijken dat er geen sprake is van effecten. Deze voortoets kent al een behoorlijk stuk bewijslast. Juist bij de huidige gang van zaken bij de beheerplannen wordt 'negatief' gebruik - zonder significante effecten - al vaak meegenomen in de beheerplantoetsing.

De facto komt er dus niet veel minder regeldruk.

De bewijslastverdeling is t.o.v. de huidige wet onveranderd; het merendeel voor het bevoegde gezag, maar bij sterk gewijzigd gebruik, uitbreiding en nieuwe initiatief is de bewijslast nog steeds bij de initiatiefnemer.

Omdat ook voor provincies er heldere kaders moeten zijn te destilleren uit deze wet ten behoeve van hun verordeningen, vraagt de RRN in de MvT helderheid te verschaffen over de bestrijding van schade door vogels aan gewassen en wateren voor de niet-commerciële geëxploiteerde (forellen)visvijvers, dierenboerderijen en verenigingsjachthavens.

Secretariaat RRN:
Spanjaardslaan 67
8917 AL Leeuwarden
tel: ~~0511 411111~~

HISWA

watersportverbond

